

SZERB.

MAGYAR

SZÓTAR

2929.

SRPSKO-MADJARSKI REČNIK

SZERB-MAGYAR
SZÓTÁR

Sastavio — Összeállította
Dr KOVÁCS KÁLMÁN

NOVI SAD — 1957

2929.

Idestova tíz esztendővel ezelőtt jelent meg Tartományunkban az utolsó szerbhorvát-magyar szótár és kicsi híján ennyi ideje ki is fogyott. Mind ezt a szótárt, mind a régebbieket még az antikváriumokban is csak nagyritkán lehet beszerezni, a tanuló ifjúság és a nagyközönség pedig nagyon is érzi a hiányát.

Azt is tudjuk, hogy a két szomszédos ország népei is mindjobban szeretnék megismerni egymást.

Ezért — jócskán megkésve — sürgős szükségletet igyekezünk kielégíteni jelenlegi szerbhorvát-magyar zsebszótárunk kiadásával.

1956 nyarán

Néhány megjegyzés

A ciril betűsor és a szótárban használt rövidítések jegyzéke külön helyen található.

Hogy a szótárba mennél több szó kerülhessen, ahhoz az általánosan ismert szótárszerkesztési módhoz folyamodtunk, hogy az ismétlődő szórészeket (nem szótöveket) — jellel helyettesítjük. Ez a szerb-magyar szótáraknál — Brancsics-Derra nagyszótárától és Margalits Ede kisszótárától eltekintve — nem használt módszer nem okoz különös nehézséget. A jel (-) elhagyásával a szótárba felvett szerbhorvát szavak kb. 25% -át is ki kellett volna hagynunk vagy az oldalszámokat — s egyben a szótár árát is — ennyivel növelnünk.

E rövidítéssel kapcsolatban felhívjuk a szótárhasználók figyelmét arra, hogy néhol (pl. a „bez”-zel képzett szerbhorvát szavak esetében) eltérő értelmű szavak is egy vezérszó alá kerültek. Így a „bezazlen” után található a „bezakon”. Az ilyen besorozásokat azonban a lehetőség szerint kerültk.

A szótárba nem vettünk fel több olyan szót, amelyeknek a szerbhorvát és magyar alakja és jelentése teljesen megegyezik, vagy csak kis eltérést mutat és közismert. Pl. arenda, palata, palačinka, paprikaš, puška stb.

Csak ritkábban vettünk fel olyan képzett szavakat, amelyeket az olvasó is könnyen felismer még akkor is, ha a szerbhorvát, illetve a magyar szóképzés alapelemeit csak most kezdi megismerni. Ilyenek pl. az -anje, -enje végződésű szavak, amelyek legtöbbször a magyar -ás, -és végződésű képzett szavaknak felelnek meg. Ugyancsak ritkán vettük fel az -ica végződésű szavakat, amelyek vagy kicsinyítések (pl. kuća, kućica) vagy női foglalkozást jelentenek (pl. kuvar, kuvarica; pastir, pastirica stb.), amelyek azonban a szövegben minden nehézség nélkül megkülönböztethetők.

Annak ellenére, hogy a szótár nem lehet nyelvtan, a főnevek után kiírtuk az egyesszám második esetét (genitivuszt). Pl. doručak; čka; raž, i; zvonce, e/a (olv. doručak, doručka; raž, raži; zvonce, zvonceta). Ezt azonban csak akkor tettük meg, ha a második eset eltér a szabályos a-, illetve -e végződéstől (a hím- és semleges, illetve nőnemben). Ugyanezt tettük néhány helyen a többesszámmal is. A melléknemeknél feltüntettük mind a három nemet olyképpen, hogy a himnemű alapjelentés után odaírtuk a nőnemű -a és a semlegesnemű -o végződést is. Ha azonban a szerb nyelvben a

szó végén lévő néhány betű sorrendje megváltozik, akkor ezt a változást is feltűntetjük. Pl. beo, la, lo; radostan, sna, o tehát így olvasandó: beo, bela, belo; radostan, radosna, radosno. Az ígék esetében a főnévi igenév mellett feltűntettük a jelentő mód jelenidejében az egyszám első személyének a jelét is.

*

Szótárunkat nem csak a kezdőknek szántuk (hanem azon valamennyivel túlmenő használatra is készítettük), nem hagyhattunk ki tehát bizonyos számú régebbi szót sem, mert, az olvasó — főleg a tanulóifjúság — gyakran találkozik velük. Ezzel szemben az új életviszonyok új szavak besorozását tették szükségessé. Lehetőségeinkhez mérten, bizonyos mértékig ennek a követelménynek is igyekeztünk eleget tenni.

A ciril betűsor

Nagybetűk	kisbetűk	olvasásuk
А	а	a, á
Б	б	b
В	в	v
Г	г	g
Д	д	d
Ђ	ђ	gy
Е	е	e é
Ж	ж	zs
З	з	z
И	и	i
Ј	ј	;
К	к	k
Л	л	
Љ	љ	ly
М	м	m
Н	н	n
Њ	њ	ny
О	о	o, ó
П	п	p
Р	р	r
С	с	sz
Т	т	t
Ђ	ђ	ty
У	у	u
Ф	ф	f
Х	х	h
Ц	ц	c
Ч	ч	cs
Џ	џ	dzs
Ш	ш	s